

3. Dziubenko Yu. M. Basic reasons and conditions of authoritarian reverse waves: from theory to practice. *Evropský politický a právní diskurz*. 2015. Svazek 2. 4 vydání. S. 267–270.

Ключові слова: політичний консалтинг (консультування), політичний консультант, професійна політична діяльність, політичний лідер.

Ключевые слова: политический консалтинг (консультирование), политический консультант, профессиональная политическая деятельность, политический лидер.

Key words: political consulting (counseling), political consultant, professional political activity, political leader.

ЗАВГОРОДНЯ ЮЛІА ВОЛОДИМИРІВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри політичних теорій, кандидат політичних наук

МОВНЕ ПИТАННЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ В УКРАЇНІ

Політичні процеси та політичні дії, які сприяють розвитку українського суспільства в напрямку євроінтеграційних бажань суспільства, проходять важкі суперечки та конфлікти. Політичні суб'єкти застосовують ряд заходів один до одного з метою досягнути бажаного результату чи рішення. Суспільна свідомість, щодо політичних процесів має різні уявлення про цінність політичних рішень та дій. Існують різні групи населення, які умовно поділяються за баченням вектору розвитку суспільства та підтримкою різної політичної еліти.

У зв'язку з цим варто відзначити, що політичне протиборство в українському суспільстві має гібридну форму прояву, а проблеми які стають об'єктом суперечок політичних акторів не завжди об'єктивно відображають реальні політичні проблеми та потреби.

Державна українська мова протягом усього періоду незалежності української держави неодноразово ставала об'єктом політичного конфлікту між різновекторними групами населення та їх політичними елітами. Питання щодо цінності та значимості державної української мови не викликає сумнівів, однак маніпуляції з приводу обмеження мов національних меншин чи збільшення/зменшення статусу мов національних меншин створюють умови для дискусії та актуальності даної теми.

Українська мова окрім свого статусу державної української мови має також міжнародне визнання, як одна з наймилозвучніших мов. Однак, це не обмежує маніпуляції щодо її значимості у суспільстві і державі загалом.

У зв'язку зі зміною політичного курсу в країні змінюється відношення до політичного статусу мови в свідомості політичних діячів. У зв'язку з політичними маніпуляціями населення України почали

ділити по мовним ознакам. А тому, усі питання які стосуються поваги до української мови та статусу державної створюють серйозну загрозу для розвитку негативних радикальних політичних змін.

Досить часто мовне питання набуває публічного розголосу з метою відведення уваги від більш актуальних політичних процесів та проблем. Такі технології політичної еліти створюють ілюзію масштабності цієї проблеми та спонукають населення до суперечностей. А питання, які мають загальнодержавну значимість вирішуються на другому плані, як менш значимі (наприклад зміни, щодо зменшення розміру субсидій на оплату житлово-комунальних послуг, збільшення тарифів на житлово-комунальні послуги та визначення статусу повноважень окремих посадовців чи державних установ та ін.).

З моменту прийняття Конституції України державна мова стала захищена на найвищому рівні, оскільки відповідно до статті 10 головного закону державною мовою в Україні є українська мова. Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської, інших мов національних меншин України. Держава сприяє вивченню мов міжнародного спілкування. Застосування мов в Україні гарантується Конституцією України та визначається законом [1].

Задеклароване положення конституції України має політико-правову цінність та потребує від громадян та політиків виконання її, адже норми Конституції є нормами прямої дії. А тому, якщо українська мова зазнає якихось утисків чи обмежень, кожен громадянин України може звернутись до судових та правоохоронних органів для її захисту посилаючись на Основний Закон країни.

Однак, відносно процедури застосування мов під час суспільно-державної взаємодії Конституція України містить норму яка здійснює посилання на Закони України в статті 92. Тобто, для того щоб зрозуміти, як здійснюється державне забезпечення, і яке значення там відіграє державна мова варто звернутись до процесуальних документів цих галузей. На сьогоднішній день пріоритетність української мови під час здійснення державної чи управлінської діяльності визначається в підзаконних актах та процесуальних кодексах під час судового розгляду справ.

До нормативно-правових актів, які забезпечують захист державної мови можна віднести: Рішення Конституційного Суду України від 14.12.1999 № 10-рп/99 про офіційне тлумачення положень статті 10 Конституції України щодо застосування державної мови органами державної влади, органами місцевого самоврядування та використання її у навчальному процесі в навчальних закладах України (справа про застосування української мови), Європейська хартія регіональних мов або мов меншин, Положення про міністерство культури України, Указ Президента України “Про Концепцію державної мовної політики” від 15.02.2010, Закон України “Про освіту” від 5.9.2017 (ст. 7), Конвенція ООН “Про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти” (ст. 5, ч. с-ii), Закон

України “Про телебачення і радіомовлення” від 21.12.1993, Закон України “Про державну службу” від 10.12.2015.

Окрім цього, в Україні існував Закон України “Про засади державної мовної політики” від 3.07.2012. Однак через політичні протиріччя та жорстку критику Закон визнано не конституційним. А тому, після скасування цього виникає потреба у створенні нового закону, який чітко регламентує основні положення щодо порядку застосування української державної мови.

У зв’язку зі зміною мовного законодавства виникають суперечки між різними політичними силами, які супроводжуються деструктивною поведінкою правлячої еліти. А обговорення нового Закону викликають бурю критики та обговорення.

Політичне вирішення мовного питання змінюється у зв’язку зі зміною правлячої еліти та її груп інтересів. Сучасні вибори президента, також, стали підставою до вирішення мовного питання. Адже саме перед першим туром виборів Президента України 2019 року обговорювався законопроект 5670-д покликаний захистити права українських громадян на отримання інформації та послуг державною мовою, наповнити державний статус української мови реальним змістом та підтримати українську мову як один з найважливіших чинників української ідентичності, національної безпеки та державної єдності.

Нажаль це питання набуло такої цінності та значимості саме перед виборами. Оскільки відбувається апеляція політичними діями до патріотичних проявів політиків, які виявили намір балотуватися в кандидати на пост Президента України.

Цінність мови для сучасної української держави не викликає сумнівів у політичному процесі та суспільній взаємодії загалом. Однак, політичні маніпуляції та публічні протиріччя на цьому ґрунті розколюють суспільство на різні табори та змушують до загальнодержавних суперечок на мовному питанні. Державна українська мови повинна бути об’єктом поєднання державності, свідомості та моральності українського народу, а не об’єктом політичного конфлікту, протистояння та суперечок.

Список використаної літератури:

1. Конституція України. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4537>
2. Проект Закону про забезпечення функціонування української мови як державної. – Електронний ресурс. – [Режим доступу]: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=61994

Ключові слова: політичний конфлікт, українська мова, державна мовна політика, протистояння, взаємовідносини.

Ключевые слова: политический конфликт, украинский язык, государственная языковая политика, противостояние, взаимоотношения.

Key words: political conflict, Ukrainian language, state language policy, confrontation, interrelations.